

Notatka nt. 10 Planu Malezyjskiego na lata 2011-2015 (10MP)

10 czerwca 2010 r. premier Najib Razak przedstawił założenia 10 Planu Malezyjskiego (10 MP) obejmującego okres 2011-2015. Dzięki realizacji 10 MP rząd zamierza poczynić kolejny krok w realizacji swojego nadrzędnego, którym jest wejście do grupy krajów wysokorozwiniętych do 2020 roku. Plan został opracowany przez Wydział Planowania Ekonomicznego (EPU).

Cel nadrzędny

Wejście do grupy krajów wysokorozwiniętych nie jest nowym celem. Po raz pierwszy został on nakreślony jeszcze w 1991 r. przez rząd Mahathira Mohamada (strategia długookresowa Vision 2020). Według założeń rządowych planistów z Wydziału Planowania Ekonomicznego (Economic Planning Unit) Maleszja wejdzie do grona krajów wysokorozwiniętych, gdy PKB na mieszkańca będzie wynosiło co najmniej 15.000 USD. Aby to osiągnąć, PKB Maleszji musiałoby rosnać do 2020 r. w tempie co najmniej 6% rocznie. Oznaczałoby to znaczne przyspieszenie rozwoju gospodarczego, gdyż w latach 2000-2008 PKB Maleszji rosło średnio 5,5% rocznie, a w 2009 r. zanotowano spadek PKB o -1,7%. W chwili obecnej PKB Maleszji na poziomie 7,500 USD per capita plasuje ją w grupie państw o średnim dochodzie na mieszkańca.

Od kilkunastu lat Maleszja znajduje się w czołówce krajów rozwijających się, ale ciągle nie może przekroczyć bariery dzielącej ją od krajów wysokorozwiniętych. Malezyjscy politycy nazywają tę sytuację „pułapką średniego dochodu”. Nie jest już ona konkurencyjna pod względem kosztów produkcji, ani też dostatecznie innowacyjna czy zasobna w kapitał, aby konkurować z najbardziej rozwiniętymi krajami świata. Wydaje się, że rozwój gospodarczy kraju utknął w martwym punkcie, a inne kraje regionu jak np. Wietnam deptają Maleszję po piętach w wyścigu gospodarczym, w tym w konkurencji o BIZ.

W celu przyspieszenia rozwoju gospodarczego rząd Maleszji zamierza stworzyć warunki do przyspieszenia wzrostu z sektorem prywatnym jako jego motorem. Jednocześnie stworzony ma być sprawiedliwy system redystrybucji bogactwa, a tym samym dokonana zostanie redukcja nierówności społecznych. Bardzo dużo miejsca w Planie poświęcone jest rozwojowi zasobów ludzkich, zwiększaniu wydajności pracy i polepszeniu innowacyjności gospodarki. Zgodnie z założeniami, w najbliższych 5 latach rząd zamierza polepszyć warunki życia społeczeństwa oraz przeprowadzić reformę administracji rządowej tak, aby efektywnie pomagała w przebudowie gospodarki kraju i dostarczała wysokiej jakości usług dla ludności.

Na realizację 10 Planu Malezyjskiego przewidziano środki w wysokości 230 mld ringgitów malezyjskich (ok. 72 mld USD). Podział środków jest następujący:

- 55% - projekty gospodarcze,
- 30% - sektor socjalny,
- 10% - bezpieczeństwo
- 5% - administracja publiczna.

Dodatkowo, rząd przewidział utworzenie specjalnego funduszu w wysokości 20 mld RM (ok. 6,25 mld USD) mającego na celu wsparcie prywatnych inwestycji w sektorach strategicznych np. infrastruktura, edukacja czy opieka zdrowotna (projekty o wartości co najmniej 100 mln RM).¹

Kluczowe gałęzie gospodarki

Rząd wytypował 12 narodowych kluczowych obszarów gospodarki (NKEA), które mają być podstawą transformacji i wzrostu gospodarczego Malezji w ramach 10 Planu Malezyjskiego:

1. Ropa i gaz

Sektor ten w 2009 roku odpowiadał za 13,1% PKB Malezji osiągając wartość 68,3 mld RM (20,15 mld USD). Według 10 MP w 2015 r. sektor ten ma wypracowywać 81,8 mld RM, co będzie wówczas stanowiło 11,5% PKB.

2. Olej palmowy i produkty pochodne

Rząd zamierza zwiększyć eksport i produkcję oleju palmowego. W 2015 r. eksport ma osiągnąć wartość 69,3 mld RM. Rząd zamierza wspierać powstawanie klastrów wyspecjalizowanych w produkcji i przetwarzaniu oleju palmowego (m.in. produkcja biopaliw i laboratoria biotechnologiczne).

3. Usługi finansowe

Sektor finansowy ma podlegać dalszej liberalizacji. Rząd nadal będzie wspierał Kuala Lumpur jako jeden z hubów bankowości islamskiej. Silny i nowoczesny sektor finansowy ma dostarczać środków na transformację malezyjskiej gospodarki.

4. Handel hurtowy i detaliczny

W trakcie realizacji 10 MP sektor handlu ma rosnąć średnio 8,3% rocznie. Według założeń planistów sektor ten będzie odpowiadał za 15,1% PKB w 2015 r. Rząd zamierza dokonać tego poprzez liberalizację sektora handlu nowoczesnego (obecnie rozwój segmentu super i hipermarketów jest mocno ograniczony przez system koncesji rządowych) oraz konsolidację w sektorze małych sklepów.

5. Turystyka

¹ Kurs BNM z 20.07.2010 1USD=3,20 RM

Malezja zamierza umocnić swoją pozycję w rankingu 10 najczęściej odwiedzanych krajów. 10 MP przewiduje podwojenie obrotów tego sektora tak, aby w 2015 r. wypracowywał on 115 mld RM i zatrudniał 2 mln pracowników.

6. Informatyka i telekomunikacja (ICT)

W 2009 r. sektor ten wypracował 9,8% PKB kraju. 10 MP przewiduje wzrost jego udziału do 10,2% PKB w 2015 r. Plany rządowe przewidują, iż Malezja powinna przekształcić się z producenta urządzeń telekomunikacyjnych i oprogramowania ogólnego zastosowania w producenta innowacyjnych, zaawansowanych, niszowych produktów. Plan przewiduje, iż do 2015 r. Malezja stanie się eksporterem netto oprogramowania i sprzętu telekomunikacyjnego.

7. Edukacja

W latach 2005-2008 sektor prywatnego szkolnictwa wzrósł aż o 44%, osiągając wartość 7 mld RM. 10 MP przewiduje dalszy wzrost tego segmentu. Cel jaki ustanowiono na 2015 r. to 150.000 zagranicznych studentów (w chwili obecnej w Malezji studiuje 80.000 obcokrajowców, wliczając w to studentów collegów).

8. Przemysł elektryczny i elektroniczny

W chwili obecnej Malezja jest jedynie miejscem lokacji zagranicznych producentów elektroniki (głównie Japonia i Tajwan). Aby rozwinąć ten segment i wytworzyć własne technologie rząd zamierza utworzyć centra inżynieryjne, które mają być miejscami spotkań prywatnego biznesu z naukowcami. Ponadto rząd zamierza współfinansować programy B+R w wybranych dziedzinach elektroniki i elektrotechniki.

9. Usługi biznesowe

W minionym roku sektor ten wypracował 2,6% PKB -13,3 mld RM. Rząd Malezji zamierza wspierać go tak, aby w 2015 r. wypracował on 3,3% PKB kraju. Obecność zagranicznych podmiotów w tym segmencie była jak dotychczas ograniczana przez wymóg posiadania lokalnego partnera.

10. Turystyka zdrowotna

10 MP przewiduje, iż w ciągu najbliższych 5 lat Malezja ma się stać regionalnym liderem w tzw. turystyce zdrowotnej. W tym celu rząd zamierza wspierać przedsięwzięcia typu joint venture pomiędzy zagranicznymi i lokalnymi klinikami a ubezpieczycielami i operatorami turystycznymi.

11. Rolnictwo

Dzięki procesowi konsolidacji w formy spółdzielni i konsorcjów rozdrobnione malezyjskie rolnictwo ma w ciągu najbliższych 5 lat zyskać znaczny wzrost rentowności dzięki efektowi skali. Rząd zamierza też wprowadzić nowe regulacje prawne mające na celu rozwój hodowli morskich oraz zielarstwa.

12. Obszar metropolitarny Kuala Lumpur

Rząd ma w planach uczynienie z Kuala Lumpur światowej klasy metropolii, która będzie przyciągała inwestycje, doskonale wykształconych pracowników oraz turystów. Kuala Lumpur ma się stać centrum biznesu na skale światową i być motorem napędowym wzrostu całej Malezji.

Sektor prywatny jako główny motor wzrostu

Rząd zamierza zmniejszyć swój udział w gospodarce i jednocześnie wspierać sektor prywatny, tak aby to on stał się motorem wzrostu kraju i źródłem inwestycji. Rząd Malezji jest bardzo mocno zaangażowany w gospodarkę zarówno poprzez działania regulacyjne (w tym działania o charakterze protekcyjnym), jak i strukturę własnościową (znaczna liczba dużych malezyjskich przedsiębiorstw jest kontrolowana przez rząd np. Petronas, Sime Darby czy TM). W 2008 i 2009 r. w obliczu światowego kryzysu gospodarczego rząd Malezji jeszcze bardziej zaangażował się w gospodarkę interwencyjnie wprowadzając dwa pakiety antykryzysowe (listopad 2008 i marzec 2009) o łącznej wartości 19 mld USD - 9,5% PKB. Miały one za zadanie pobudzenie gospodarki poprzez duże inwestycje publiczne, rządowe gwarancje dla kredytobiorców oraz zwolnienia podatkowe. Tego typu działania doprowadziły do znaczącego zwiększenia deficytu publicznego do 7% PKB w 2009 r. W 10 MP rząd zakłada, że w 2010 r. zredukuje deficyt budżetowy do 5,3% PKB, a do 2015 r. do 2,8% PKB. Jednym z celów większego zaangażowania sektora prywatnego jest właśnie zmniejszenie deficytu budżetowego.

W celu ożywienia sektora prywatnego rząd zamierza podjąć następujące kroki:

- Przegląd prawa i niezbędne zmiany upraszczające rejestrację i prowadzenie działalności gospodarczej
Przegląd prawa ma być dokonany przez Malaysia Productivity Corporation, spółkę Skarbu Państwa oraz specjalny zespół doradczy premiera Pemudah.
- Rozluźnienie reżimu ograniczania zagranicznej własności w sektorze usług
10MP przewiduje wzrost sektora usług w tempie 7,2% rocznie, tak aby w 2015 r. usługi stanowiły 61% PKB (obecnie 58%). Rząd przewiduje, iż w celu uzyskania takiego wzrostu potrzebne będzie zainwestowanie 44,6 mld RM przez firmy lokalne i zagraniczne. Rząd liczy na napływ środków z innych krajów ASEAN. Do 2015 r. w ramach implementacji ASEAN Framework on Services (AFAS) we wszystkich 128 podsektorach usług będzie dopuszczalna obecność kapitału z krajów członkowskich Stowarzyszenia do wysokości 70%. Ponadto, rząd przewiduje dalszą liberalizację sektora finansowego i transportowego.
- Wdrożenie ustawy o ochronie konkurencji
Ustawa o ochronie konkurencji została uchwalona przez Parlament w br. Przewiduje ona powołanie Komisji ds. Konkurencji oraz Sądu Odwoławczego ds. Konkurencji. Utworzenie obu instytucji, implementacja prawa oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarki jest zaplanowana na najbliższe 5 lat
- Zacieśnienie współdziałania sektora prywatnego z publicznym
Głównie poprzez realizację projektów w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego oraz wycofywania się państwa z niektórych segmentów gospodarki – np. transport i infrastruktura. Dotychczas zidentyfikowane zostały 52 projekty o

wartości 62,7 mld RM, które ma od rządu przejąć sektor prywatny. Również należące do Skarbu Państwa duże spółki tzw. GLC mają wchodzić w alianse z firmami prywatnymi dostarczając im przede wszystkim środków finansowych bądź nieruchomości (przy projektach deweloperskich).

Plany zwiększenia eksportu

Rząd Malezji w latach 2011-2015 zamierza aktywnie wspierać malezyjski eksport poprzez zawieranie nowych umów o wolnym handlu oraz wspieranie interesów gospodarczych państwa na wybranych rynkach. Rząd planuje podpisanie umowy FTA z Unią Europejską, wejście do Trans-Pacific Partnership (jak dotychczas Malezja nie jest jeszcze oficjalnym kandydatem), podpisanie umowy o wolnym handlu w formule ASEAN+3 oraz umowy dwustronne z krajami rozwijającymi się.

Główne kierunki promocji malezyjskiego eksportu to Chiny, Korea Płd., Japonia, Indie, kraje Zatoki Perskiej oraz kraje rozwijające się w Afryce, Ameryce Łacińskiej oraz Azji Środkowej. Rząd przewiduje wsparcie finansowe (EXIM Bank), organizacyjne (MATRADE), jak i dyplomatyczne dla wybranych projektów strategicznych.

Innowacyjność

Innowacyjność malezyjskiej gospodarki jest bardzo niska. Praktycznie wszystkie znaczące technologie są tutaj importowane. Liczba badaczy przypadająca na 1000 mieszkańców w ostatnich latach nawet nieznacznie spadła. W 2008 r. w Malezji na 10.000 pracowników przypadało średnio 20,3 badaczy, podczas gdy w 2004 r. stosunek ten wynosił 21,3. Jednocześnie znacznie spadły wydatki na B+R (GERD). W 2004 r. stanowiły one 0,69% PKB, a w 2008 r. spadły do 0,21% PKB. Tymczasem w sąsiednim Singapurze wydatki na B+R wynosiły 3% PKB w 2008 r.

W ramach 10MP rząd zamierza zwiększyć swoje wydatki na prace badawczo-rozwojowe, tak aby w 2015 r. osiągnęły one 1% PKB.

W celu komercjalizacji wyników badań uczelni publicznych przez firmy prywatne, rząd zamierza założyć Fundusz Rozwoju Biznesu (BGF) dysponujący 150 mln RM.

Firmy kontrolowane przez rząd i ośrodki badawcze będą natomiast mogły aplikować o środki z Malaysian Technology Development Corporation – MTDC (głównie transfer technologii z ośrodków badawczych do przemysłu), Malaysian Venture Capital Management oraz Mudharabah Innovation Fund. Ponadto, rząd zamierza utworzyć nową spółkę, która będzie zarządzała funduszami na innowacje będącymi w gestii MTDC i malezyjskiego państwowego funduszu majątkowego Khazanah Nasional.

Prywatne firmy prowadzące prace B+R będą mogły nadal występować o środki finansowe i gwarancje rządowe na swoją działalność w ramach programu 1-InnoCERT. Dodatkowo, rząd zamierza zachęcić do powrotu do kraju malezyjskich naukowców i wynalazców, którzy mieszkają obecnie za granicą.

Oprócz informatyki, telekomunikacji i elektroniki rząd zamierza rozwinąć badania w dziedzinach związanych z dobrze funkcjonującymi segmentami tutejszej gospodarki tj. uprawą i przetwarzaniem oleju palmowego, wydobywaniem i przetwarzaniem ropy naftowej i gazu oraz rolnictwem.

Finansowaniem badań w sektorach biotechnologicznym, farmaceutycznym i rolniczym jak również zachęcaniu inwestorów zagranicznych do inwestycji i transferu technologii zajmować się będzie spółka kontrolowana przez rząd - Malaysia Development Corporation (Biotech Corp.). Podobną rolę w sektorze informatycznym i telekomunikacyjnym ma nadal odgrywać Multimedia Development Corporation (MDeC).

Zasoby ludzkie

W ramach 10 MP rząd zamierza dokonać radykalnej zmiany w strukturze zatrudnienia poprzez podniesienie kwalifikacji miejscowej siły roboczej, zachęcenie dobrze wykształconych obcokrajowców oraz Malezyjczyków przebywających na emigracji do osiedlania się w Malezji, redukcję liczby słabo wykwalifikowanej zagranicznej siły roboczej oraz liberalizację prawa pracy.

W ramach Kancelarii Premiera do końca 2010 r. ma powstać specjalna instytucja Talent Corporation (TC). Jednym z jej zadań będzie zachęcenie Malezyjczyków pracujących na emigracji do powrotu do kraju – projekt Returning Expert Programme. Szacuje się, że poza granicami Malezji może pracować nawet 700.000 bardzo dobrze wykształconych obywateli tego kraju. Drugim zadaniem TC będzie pozyskiwanie bardzo dobrze wykształconej kadry naukowej i pracowniczej do przyjazdu i pracy w Malezji – program Brain Gain. Przy zarobkach powyżej 8.000 RM osoby takie mają uzyskiwać bezterminowe wizy pracownicze.

Do 2015 rząd zamierza zwiększyć odsetek pracowników wysokowykwalifikowanych do 33% całej siły roboczej oraz do 50% w 2020 roku (w 2008 r. 28% malezyjskiej siły roboczej, średnia w OECD – 37,6%, Singapur – 51%). Jednocześnie wzrosnąć ma odsetek osób z wykształceniem policealnym i wyższym. W 2007 r. tylko 23,4% Malezyjczyków posiadało takie wykształcenie (średnia OECD – 27,4%, Singapur – 35,9%).

W chwili obecnej przy bezrobociu w wysokości 3,7% z 11,9 mln całej malezyjskiej siły roboczej, aż 2 mln pracowników jest obcokrajowcami. Wykonują oni niskopłatne prace w sektorach pracochłonnych tj. budowlanym, rolnictwie (plantacje palmy olejowej) i przemyśle (głównie praca przy taśmach produkcyjnych).

Jednocześnie rząd zamierza uelastyczyć rynek pracy zmniejszając obciążenia jakie ciąży na pracodawcy w momencie zwolnienia pracownika. W chwili obecnej w przypadku zwolnienia średnia odprawa osiąga wysokość 75 pełnopłatnych tygodni.

W celu poprawy jakości zarządzania tutejszymi uniwersytetami, rząd zamierza wprowadzić reformę szkolnictwa wyższego polegającą na częściowym uniezależnieniu szkolnictwa wyższego od administracji publicznej i sfery politycznej. Mimo tego, że rektorzy nadal będą mianowani przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, to będą podlegali okresowej ocenie. Wyniki okresowych ocen będą porównywane zarówno z innymi uczelniami publicznymi, jak i prywatnymi.

Rozwój regionalny i specjalne strefy ekonomiczne

W ramach 9 MP (2006-2010) powołane zostało 5 specjalnych stref ekonomicznych. Każda ze stref miała specjalizować się w kilku dziedzinach gospodarki. Ich rozwój planowany był do zakończenia implementacji XII Planu Rozwoju tj. do 2026 roku. Są to:

- Northern Corridor Economic Region - rolnictwo, przemysł i turystyka;
- East Coast Economic Region - ropa i gaz (w tym przetwórstwo), przemysł, edukacja, rolnictwo;
- Sabah Development Corridor - rolnictwo, biotechnologia (związana głównie z olejem palmowym), turystyka i logistyka;
- Sarawak Corridor of Renewable Energy - energia odnawialna z naciskiem na energetykę wodną, przemysł energochłonny tj. huty aluminium i szkła oraz olej palmowy, przemysł drzewny, turystyka, rolnictwo (z naciskiem na zwierzęta hodowlane);
- Iskandar Malaysia - posiada najbardziej zróżnicowaną gospodarkę. Jest to najbardziej zaawansowany, flagowy projekt malezyjskiego rozwoju regionalnego (nasz claris nr. 491 z 2009 r.).

Ze względów politycznych granice stref zostały tak nakreślone, iż zajmują praktycznie całą powierzchnię Malezji. 10 MP zakłada, że w ramach stref powinny być utworzone małe klaster, które będą specjalizowały się w wąskich dziedzinach. Mają być one motorami wzrostu dla całych regionów. I tak na przykład w Sarawak Corridor of Renewable Energy ośrodkami rozwoju mają być: Tanjung Manis (Halal hub), Mukah (centrum usług biznesowych), Samalaju (przemysł ciężki), Baram i Tunoh (turystyka). W East Coast Economic Region rozwój gospodarczy powinien skupić się w największych miastach tj. Kota Bharu i Kuala Terengganu (głównie przemysł i logistyka). W przypadku Northern Economic Corridor wyspa Penang ma się stać centrum logistycznym i turystycznym.

Kontrowersje wokół przywilejów dla Bumiputra

W 10 MP zachowano specjalny status dla firm/osób o statusie Bumiputra (tzw. rdzenna ludność Malezji stanowiąca nieco ponad 60% populacji – w większości muzułmańscy Malajowie). Premier Najib w trakcie ogłaszania 10 MP wielokrotnie powtarzał, że przywileje zagwarantowane w Konstytucji (art. 153) będą zachowane. Utrzymane zostały one w praktycznie wszystkich sferach życia publicznego, od edukacji począwszy (specjalne stypendia dla studentów Bumiputra) na gospodarce skończywszy (różnorodne przywileje dla przedsiębiorców o statusie Bumiputra). Podobnie jak w przypadku poprzednich planów pięcioletnich, jednym z celów 10 MP jest zwiększenie udziału Bumiputra w życiu gospodarczym.

Jednakże premier Najib zapowiada, iż działania wspierające będą bardziej przejrzyste. Jednocześnie przywileje mają przysługiwać jedynie tym osobom lub firmom, które wykonują rzeczywiste starania mające na celu polepszenie swojego bytu czy rozwój i poprawę rentowności firmy. W ten sposób rząd zamierza pobudzić do samodzielnego działania ludność o statusie Bumiputra.

Nad implementacją działań wspierających Bumiputra ma czuwać Rada, której przewodniczyć będzie Premier. Wydział Planowania Ekonomicznego (EPU) przy

Kancelarii Premiera ma prowadzić obsługę administracyjną Rady. Wśród nowych inicjatyw wspierających osoby/firmy o statusie Bumiputra znalazły się:

- Przeznaczenie 1,5 mld RM z Working Capital Guarantee Scheme na wsparcie finansowe przedsiębiorców Bumiputra,
- Przekazanie 3 mld RM dla instytucji wspierających osoby i przedsiębiorstwa Bumiputra tj. MARA i Perbadan Usahawan Nasional Berhad (m.in. stypendia, pożyczki)
- Państwowy fundusz inwestycyjny PNB oraz Tabung Haji (fundusz pielgrzymkowy) mają poprzez integracje z mniejszymi instytucjami finansowymi dbać o zwiększenie obecności Bumiputra w rynku kapitałowym,
- Utworzony w minionym roku fundusz typu venture capital Ekuinas ma nadal wyszukiwać obiecujące przedsiębiorstwa o statusie Bumiputra i inwestować w nie,
- Pelaburan Hartanah Berhad ma utworzyć nowy fundusz Real Estate Trust mający na celu ułatwienie osobom i firmom Bumiputra nabywanie nieruchomości,
- Dzielnica Kampung Baru, zlokalizowana w centrum Kuala Lumpur a zamieszкана przez Malajów, ma przejść modernizację.

Organizacje pozarządowe wspierające interesy Bumiputra, jak Perkasa czy Malay Consultative Council wyraziły zadowolenie z rozwiązań zawartych w 10MP.

Zapewnienie dobrobytu

Podobnie jak poprzednie plany rozwoju, 10MP zawiera wiele obietnic i sloganów o charakterze populistycznym. Rząd na każdym kroku podkreśla, iż Plan ma zwiększyć inkluzywność malezyjskiego społeczeństwa, polepszyć sytuację finansową najgorzej sytuowanych obywateli i polepszyć warunki życia (budowa dróg, szkół, szpitali). Szczególną uwagę zwraca na najgorzej sytuowaną grupę, która stanowi obecnie 40% społeczeństwa.

Obawiając się konsekwencji politycznych premier Najib bardzo ostrożnie wypowiada się na temat likwidacji subsydiów do gazu, benzyny, elektryczności i cukru, uzależniając przyszłe decyzje od nastrojów społecznych. W pierwszych 5 miesiącach br. rząd Malezji dopłacił do cen benzyny 3,69 mld RM, cukru 408 mln RM i mąki 39 mln RM. Dane na temat dopłat do energii elektrycznej i gazu nie zostały ujawnione.

W ramach poprawy infrastruktury przewidziano budowę nowych dróg i doprowadzenie linii elektrycznych do odległych miejscowości (głównie w malezyjskiej części Borneo), oraz poprawę sieci transportu publicznego (ze szczególnym naciskiem na obszar metropolitalny Kuala Lumpur).

Rząd w trakcie implementacji 10 MP zamierza zainwestować 30 mld RM w system masowej komunikacji publicznej w trzech największych metropoliach i centrach biznesowych Malezji tj. Kuala Lumpur, Penang i Johor Bharu. Nadzór nad implementacją ma sprawować Land Public Transport Commission (SPAD).

W ciągu najbliższych 5 lat rząd zamierza znacząco usprawnić system opieki zdrowia. Do końca 2013 r. ma powstać 197 nowych klinik/przychodni – koszt 637 mln RM. Ponadto,

w ciągu najbliższych dwóch lat mają powstać 4 nowe szpitale publiczne, a istniejące już 4 mają zostać odnowione (koszt 600 mln RM). Dodatkowo, rząd zamierza zwiększyć liczbę mobilnych gabinetów lekarskich (poruszających się drogą lądową, jak i powietrzną). Rząd zamierza też znacząco zwiększyć liczbę lekarzy, stomatologów, farmaceutów oraz pielęgniarek.

Głosy krytyczne

W środkach masowego przekazu jak i wśród niezależnych obserwatorów malezyjskiego życia publicznego dość powszechne są głosy krytykujące 10 Malezyjski Plan za bardzo dużą ogólność sformułowań i brak konkretów. Większość analityków zwraca uwagę, iż niewiele różni się od poprzednich planów rozwojowych. Nadal dominują w nim mega projekty infrastrukturalne, wsparcie najuboższych warstw i przywileje dla ludności/firm o statusie Bumiputra. Po ogłoszeniu w marcu br. Nowego Modelu Ekonomicznego, który miał wskazywać główne kierunki rozwoju malezyjskiej gospodarki większość analityków oczekiwała na postawienie mierzalnych celów i konkretnych rozwiązań właśnie w 10 Malezyjskim Planie. Bardzo często podnoszona jest nierealność Planu w zakresie obniżenia deficytu budżetowego. Większość obserwatorów twierdzi, iż zmniejszenie deficytu nie będzie możliwe bez znaczącego obniżenia, bądź całkowitego zlikwidowania subsydiów i wprowadzenia podatku VAT. Zagrożeniem dla finansów publicznych są również wyczerpujące się malezyjskie zasoby ropy i gazu. Z tego sektora pochodzi ponad 40% budżetu państwa. Tymczasem prawdopodobnie już w przyszłym roku Malezja stanie się importerem ropy netto.

Dodatkowo, w ramach 10 MP, zwraca uwagę brak znaczących reform w systemie zamówień publicznych. Obecnie działający nieprzejrzysty, sprzyjający korupcji i nepotyzmowi system jest jedną z dziur, z której szerokim strumieniem wyciekają publiczne pieniądze.

Ponadto, rząd nie wprowadził żadnych konkretnych rozwiązań mających na celu zwiększenie tempa napływu inwestycji zagranicznych.

Oczekiwano, iż premier Najib podejmie bardziej odważne kroki w zakresie ograniczenia przywilejów dla Bumiputra. Obecne zmiany mają raczej małe znaczenie i praktycznie nie wpływają na kształt tzw. polityki afirmatywnej.

Szanse dla polskich przedsiębiorców

Przemysł obronny

Sam 10 Malezyjski Plan nie wymienia projektów na jakie zostaną przeznaczone środki zarezerwowane na bezpieczeństwo tj. 23 mld RM. Także politycy i przedstawiciele dowództwa sił zbrojnych bardzo ostrożnie wypowiadają się na temat potencjalnych zakupów uzbrojenia. W chwili obecnej pewnie jest, iż środki zostaną przeznaczone na zakup 12 śmigłowców dla Malezyjskich Królewskich Sił Powietrznych. Podpisano już list potwierdzający zakup 12 maszyn Eurocopter EC725 Cougar (DSA 2010).

W ramach 10 MP planowany jest zakup samolotów wczesnego ostrzegania i dozoru powietrznego. Wśród potencjalnych kandydatów wskazywane są: Boeing 737 AEW&C, E-2D Hawkeye, Saab 2000 oraz Embraer EMB 145.

Wraz zakupem nowych radarów Thales Ratheon malezyjskie siły zbrojne zamierzają w ramach 10 MP dokonać integracji swojego systemu obrony powietrznej i utworzyć jednolity Narodowy System Obrony Powietrznej.

W przypadku KTO dla Malezyjskich Sił Lądowych podpisano list intencyjny na zaprojektowanie i zakup 257 sztuk KTO z konsorcjum, któremu przewodzi malezyjska firma Deftech (DSA 2010) - mimo tego oferta KTO Rosomak jest nadal promowana.

W dalszym ciągu nie wiadomo czy Malezyjskie Królewskie Siły Powietrzne (RMAF) zakupią w ciągu najbliższych 5 lat nowe samoloty do patrolowania granicy morskiej i przeciwdziałania piractwu w Cieśninie Melaka. Obecnie RMAF używa do tego typu zadań maszyn Beech 200T King Air. W przypadku decyzji o przeprowadzeniu przetargu oferta PZL M28B Bryza produkowanego przez PZL Mielec mogła by zainteresować stronę malezyjską.

Ze względu na ograniczenia budżetowe Malezyjskie Królewskie Siły Powietrzne zamierzają do końca 2015 r. nadal używać 10 myśliwców MiG 29N, dzięki czemu polscy sprzedawcy części zamiennych jeszcze przez kilka lat będą mogli dostarczać swoje produkty do tego modelu. Zakup nowych myśliwców na razie został odłożony w czasie. Według ekspertów największe szanse w przyszłym przetargu mają Su-30 oraz F-18. Obydwa modele są już na wyposażeniu RMAF. Polscy sprzedawcy części zamiennych dostarczają także części dla Su-30 (Malezja posiada obecnie 18 tego typu myśliwców). Jak dotychczas nie ukazały się oficjalne informacje na temat planów wzmocnienia jednostek pancernych i zakupu kolejnych czołgów przez Malezyjskie Wojska Lądowe.

Infrastruktura

Wraz z dużymi projektami infrastrukturalnymi otwierają się potencjalne rynki zbytu dla polskich przedsiębiorstw. Budowa 197 nowych klinik/przychodni, 4 nowe szpitale oraz 4 odnowione placówki stwarzają szanse dla polskich producentów mebli medycznych jak: Famed Żywiec, U.B.M-KOTASIŃSKA czy Stolter.

Wraz z rozwojem masowej komunikacji publicznej w trzech głównych metropoliach Malezji polskie firmy mogą upatrywać szans przy zamówieniach na szyny kolejowe (doświadczenie w dostawach szyn na tutejszy rynek ma już Bumar), a także w dostarczaniu taboru szynowego np. bydgoska PESA, czy NEWAG.

W ramach 10 MP ma powstać kilka nowych elektrowni tj.:

- Sabah – trzy elektrownie gazowe i węglowe o łącznej mocy 700 MW, koszt budowy dwóch elektrowni węglowych ocenia się na 7 mld RM,
- Sarawak – dokończenie budowy elektrowni wodnej Bakun o mocy końcowej 2400 MW (stopniowo będą otwierane kolejne etapy),
- Malezja Półwyspowa dwie elektrownie wodne o łącznej mocy 622 MW.

Jest to potencjalna możliwość zdobycia kontraktów dla polskich wykonawców bloków energetycznych np. Rafako SA, Zakłady Remontowe Energetyki Katowice SA czy Hydrobudowa Polska SA.

Należy pamiętać, iż ze względu na specyfikę miejscowego rynku polskie przedsiębiorstwa powinny znaleźć miejscowego partnera, który będzie liderem

konsorcjum. Jednocześnie polskie podmioty powinny traktować tutejszy rynek jako obiecujący w perspektywie długookresowej i na bieżąco utrzymywać przyjazne kontakty z miejscowymi partnerami.

Edukacja

Wraz z planami zwiększenia liczebności personelu medycznego w malezyjskich placówkach służby zdrowia należy spodziewać się utrzymania trendu wzrostu liczby studentów medycyny na polskich uczelniach medycznych. Obecnie w Polsce studiuje 105 stypendystów rządu malezyjskiego na zasadach pełnej odpłatności. Wraz z nowym rokiem akademickim oczekujemy wzrostu liczby malezyjskich studentów medycyny nawet do 150.

Opr. R.Andrzejczyk

K. Wilkowiecka
Charge d'Affaires a.i.